

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajcsár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:

Öt hasábos petitior 5 kr. Bátyag minden beiktatásnál 30 kr. Nyilvántartó garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többeszeri hirdetések jutányosan eszközöltnék.

A lap szellemi részére s a nyilvántartó vonatként minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Ez a csalás dívik most.

(T-i.) Nagy csalások történnek ország-szertől A hírlapok nem győzik eléggé hirdetni és óvni a közönséget, hogy vigyázzon: azért a csalások folynak és napirenden vannak. A hírlapokat a közönség vagy nem olvassa, vagy nem hallgat rájuk: úgy voltam vele magam is.

„Csalják a magyar embert!” Olvasom itt is, ott is. De hát miért hagyja magát a magyar ember megcsaltni!

Egyébiránt nem politikai csalásról van szó. Nem fogunk összeveszni az igen tisztelt pártokkal, sőt felhívjuk, hogy sorainkat minél többen olvassák el. Nem hiszem, hogy megbánnák.

Borzasztó a szédelgős világszertől! Mert amint mondom, a közönség a figyelmeztetésre nem hallgat. Az ember a legvigyázatlanabb teremtmények egyike, pedig sehol annyi ragadozó, mint magában az emberi fajban. Minden lépten-nyomon ólálkodó párduczok és tigrisek, s a vigyázatlan ember úgy jár köztük, mintha semmitől se kellene tartania, csak akkor jajgat aztán, mikor már megkoppasztották.

De persze, nem lehet ezért valami nagy tekintéllyel föllépni, mert a legtöbben olyanok vagyunk. Mindazonáltal aki embertársait ezekre a ragadozókra figyelmezteti, hazafiúi és emberbaráti kötelességet teljesít, mely nemcsak abból áll, hogy a kormányt szidjuk vagy védelmezzük, hanem abból is, hogy amennyire lehet, ember és honfitársainknak szolgáljunk.

Mintegy hónapja lehet ugyania, hogy a „Lloyd” holmi szédelgő bankügynökökről közölt egyet-mást, és pedig brillans csalásokat, de úgy van velük az ember, hogy ha nem őt vagy valamelyik ismerősét érdeklik, nem törődik velük, de mikor aztán az ő körébe is beült, hogy: hol is van csak? Mintha olvastam volna ilyesmiről! Akkor aztán előkaparja az illető lapot akárhonnán.

A „Lloyd” tehát nekem se használt. Illetőleg olvastam, félretettem, s habár elégszer találkoztam a sógorommal, még csak nem is említettem neki. Jön azonban a sógor halványan, s remegő hangon kiáltja már messziről: „Ezer forintot vesztettem!”

Hogy vesztettél? Hol vesztettél? És amint a történetet elmondja, futok be a másik szobába, kikeresem a „Lloyd”-ot és mutatom, hogy: már én ezekről a múlt héten olvastam.

És nem szóltál nekem! Ezer forintomat mentettél volna meg. Az értékpapírokat még csak tegnap vettem. Ezer forintot fizettem első részletül, és ma beszéllek B. kir. ügyész-szel, aki azt mondja, hogy ez mind csalás! Hogy a budapesti fényítő törvényszékhez naponta 50-60 feljelentés érkezik, ámde a gazemberek oly ügyesen járnak el, hogy a törvény sem képes a lefűzöttéken segíteni, a mennyiben ezek a dolgok nálunk még újak. Ez a tapasztalás persze feladatává tette a törvénykezésnek, hogy intézkedjék, de míg az intézkedés életbe lép, nagyon sok ember sirathatja filléreit. Így vagyok én is.

És én segíthettem volna rajta, ha elmondom neki, amit a „Lloyd”-ban olvastam. De mondom, hogy nem érdekelt! És mert nemcsak a „Lloyd”-ból tudom most már, hanem

ime így járt a sógorom is; de kérdezősködve rájöttem, hogy számosan jártak így, hírlapírói mulasztást követnének el, ha nem értesíteném róla az olvasót is.

A szédelgés ezen nemével tehát azonképen vagyunk, hogy egyes banküzletet folytató svindlerok vagy svindlerkedő bankházak, mert szolid bankok nem teszik, elárasztják az országot ügynökökkel, kik részletes elárnyítás végett értékpapírokkal tolazkodnak be a családi tűzhelyekhez, és ha szóba állsz velük, hát annyit beszélnek, hogy beleszédülsz.

A csalás bogja pedig ott rejlik, hogy te az értékpapírokhöz nem értesz. Hogy pedig még kevésbé értes hozzá, azt találták föl, hogy sorsolásokkal, nyereményjátékokkal hozzák összeköttetésbe, s amely papír értéke például 100 forint, ezenképen úgy rád sózzák, hogy te részletfizetésre 140-150 forintért veszed meg, s mikor 50 forint részletet lefizettél, tulajdonképen még nem fizettél semmit, mert a valódi törlesztés még csak azután kezdődik.

Ez pedig csak egy neme az efféle csalásoknak, de van száz, s ami legesodálatosabb: oly emberekkel csinálni ily üzleteket, kiket soha az életben nem láttunk, bankjának birét sem hallottuk, szóval azt sem tudjuk, mi fán terem! És bele megyünk a kelepcébe!

Kimondhatatlanul jellemzi ez az emberi vigyázatlanságot!

Mintha aki értékjegyeket vagy papírokat akar venni, nem volna annak módja elég. Hanem be kell neki várni, míg egy csaló a házához megy és egyiket száz, a másikat ezer, a harmadikat ki tudja mily nagy összegekig lefűzi. Mintha nem ismernék e régi jó és igaz közmondást, hogy: „Jó bornak nem kell czé-

A „NÓGRÁDI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Még valami Pálmay Ilkáról.

— Alkalmi csevegés. —

A furfangos bécsiak!

Azt mondják hazánkra, hogy Hainburgon túl Ázsia kezdődik, és mégis Ázsia e termékeny földjét minden tekintetben kiakarják zsákmányolni a magyar sógor elől; nem elég, hogy a bécsi udvari opera zeneigazgatója s a burgszínház első művésze magyar ember, most még „Hegyi Aranyunkat” és „Pálmánkat” is el akarják rabolni. A bécsi Károly-színház igazgatója ugyanis Hegyi Arankát és Pálmay Ilkát szerződött el akarja. Nos, elhiszem, hogy „arannyal” jobban megtudja őket fizetni mint mi, de oly elismerő „pálmákat” nem fognak nyújthatni a bécsiak, mint mi. Mert míg a német közönségben a művészek iránt csak elismerés honol, addig mi szeretni is tudjuk ünnepeletjeinket.

Ezt megmutatta élénken B.-Gyarmat, mert azt tudta nyújtani Pálmay Ilkának, mit az öreg Vindobona nem adott volna: rokonszenvet és szentvedélyben kitörő szeretetet!

Hisz kedves művésznőnk ismeri már a „blaue Donau” működésége és a „szőke Duna” testvérvárosa közti különbséget, mert hisz ő már játszott a bécsi közönség előtt, a tragikus sorsra jutott Ringszínházban is. És azt hiszem, ama bájoló kebeleik alatt oly nemes szív dobog, mely többre tudja becsülni az elismerésnek szeretettel díszített koszoruját, mint a hideg porzást.

Pálmay Ilka rövid színpadi szereplése alatt az élet színpadán is sokféle kép szerepelt.

Körülbelül hat év előtt, midőn a népszínházban fellépett, úgy tűnt fel, mint egy meteor, mely először egyszerre lángtűzével az éj sűrű homályával. A lapok akkor második Zeoldosnának nevezték el. Ekkor báró Splényiné Blaha Luiza még Zeoldosné volt és Pálmay Ilka mint Szigligetiné lett a népszínház kedves zeoldosa.

De én jó istenem! változnak a nevek, mint az idők. Míg Luiza új férjet vett, addig Ilka a régit is odahagyta.

Midőn Ilkánk először lépett fel, a nemrégiben elhunyt Szigligeti Ede nevének nymbusa is övedzé, később azonban a Pálmay név maga is bálványa lett a hazának és mi két letentimádók lettünk: imádtuk Luiza és Ilka istennöket.

Hanem hát e két csillag igen békésen megfér a népszínház firmamentumán, sőt szerették is egymást. Igen érdekes incidens volt a két primadonna között a kornevilli harangok alkalmával. Pálmay Ilka e harangokkal harangozó be tulajdonképen hivat Thália templomába. Midőn azonban Rákóczy Szerpolette szerepét Blahánának felajánlta, ez azt válaszolá, hogy ő a kornevilli családvasáron nem akar versenyezni, mert hiszen „tekints ide, tekints oda, egy sincs köztünk ostoba,” és Pálmaynál ő sem tudja vagy nem akarja okosabban adni Szerpolette szerepét. Első sorban nem akar elmaradni, a másodikban pedig nem akar Ilka fényére homályt vetni!

Midőn azonban jótékony cizélra kérték fel, hogy lépjen fel Odry Lehellet e darabban, azt mondá: „ez a kérés megtántorít.”

E percztől kezdve kis feszültség állt be köztök között és gyönyörű virágzárlankát átváltottak Erdélybe. Hiába hozták „Erdélyi” Mariettát helyébe, az a „Szigliget pálmája” mellett csak „erdélyi bokor” volt.

És a kolozsváriak jobban megtudták becsülni a csalogányt. Esterházy Kálmán gróf nem hiába csalogatta a csalogányt, ő felkültte Bécsbe, hogy hallják a német fülek is a fülemüle csengő hangját.

Két év előtt ugyania az egész kolozsvári színtársulat — Pálmay Ilka is velük — Bécsben vendég szerepelt a Ringszínházban. A jeles társulat, melynek tagjai közt a korán elhunyt Szombathelyi (párhajban halt meg), Kassai (jelenleg a népszínházban) és Mátrai (most Kolozsvárt intendans) is voltak, annyira elbájolták a bécsiakat, hogy felhagytak ama előítéletekkel: hogy Hainburgon túl (az magyar-östrák határváros) Ázsia van, mert hiszen Kassa és Szombathely Európában fekszenek, s hogy a Mátra hegység se Ázsia, s mert főleg olyan Ilka fajta pacsiúrták bizony csak Magyarhonban énekelnek! . . .

Maga az „Augsburger Allg. Zeitung” egyik külön cikkben földicsérte Pálmayt, pedig ennek ugyan csak magyarfaló étvágya van.

Vendég szereplése alatt Bécsből Olaszországba rándultam és Velenczében egy olasz lapban meglepetve láttam a Pálmay Ilka nevet. Megfogadtam hamarjában egy pinczért tolmácsnak, s ez tolmácsolta a felhalmozott dicséretet, mely a művésznőről oly pazarul írva volt.

Lám, ilyen híres menyecske ez az Ilka! — És akkor is nem sok hiba volt, hogy lépze nem kariták a gyönyörű énekes madarat, mert Tewele, a Károly-

gér! Igazi jó és jövedelmező értékpapírok nem szorulnak és nem bíznak hazalókra.

Azokra nézve tehát, kikre nézve még jókor jönnek, elmondani a történetet, s ha csak egypár száz forintot kát megmentettem is, hát nem mondtam el hiába.

Ismeretlen ügynökökkel még csak szóba se kell ereszkedni: ez legyen a principium!

A b.-gyarmati önk. tűzoltó-egylet zászló-felszentelési ünnepélye.

B.-Gyarmat városa már rég nem látott ünnepélyek színhelye volt e hó 8, 9, és 10-én. Az embernek örül a kebele, midőn a vármegye székhelyének fokozódó fejlődését kísérve, oly meggyőződésre juthat, hogy az itt alkotott korszerű intézmények nemcsak fentartatnak, hanem tovább nagyobb virágzásnak indulnak. Így van ez a tűzoltó egylettel is, melynek megalkotása szükségessé bizonyult, s melynek fejlesztése a polgárság jól felfogott érdekében czelszerű és hasznos. Mert ki tagadhatná, hogy egy jól szervezett s a kívánalmakhoz képest fegyelmezett testület erkölcsi és phisikai ereje nem volna jótékony hatással a társadalmi élet fejlesztésére? ki ne érezné, hogy „ha dül a bőszelem“, menyire nyugodt lehet a polgárság abban, hogy egy ilyen testület, melyben a férfias erények: a bátorság és önfeláldozás nemes fogalmai fogékony keblekre találtak, nemcsak ambícióból, de a legszentebb kötelességből is áthatva, mindent el fog követni, hogy polgártársai életét és vagyonát megmentsse. Ennek a feladatnak a b.-gyarmati önk. tűzoltó egylet, keletkezése óta, mindenkör híven megfelelt. S ezért nem csoda, ha a lakosság által már eleitől fogva elismerésben és pártfogásban részesült, s nem csoda, hogy a város töle telhetőleg sietett részére megnyitni azon forrásokat, melyek fennmaradását biztosítják.

Örömtűnnap volt a szept. 10-ke; az egylet kibontotta zászlaját, mely alá ujabban férfias erényekkel megtelve, sorakozik. Segélyt becsületből, ez a jelszó, melyet ezentúl is hivatalához híven, követni fog. Segélyt becsületből! ezen jelszó az, mely a tűzoltót kötelességére hívandja fel. A kötelesség, mint Jameson aszony, az angol szelleműs író mondá, az erkölcsi életet őszentartó cément, mely nélkül a hatalom, a jólét, az értelem, igazság, sőt még a szeretet is őszeroskad. A kötelesség szent érzete bevitse egyletünkbe továbbra is, s mi hiszünk, hogy ez esetben erkölcsi életünk felemelkedik azon pontra, ahonnan megelégedve tekintetünk vissza a múlt, s a legszebb reményekkel nézhetünk a jövő elé.

Az ünnepélyességek sorozata tulajdonképp csak szombaton vette kezdetét; ekkor az egylet kivonult d. e. 10 órakor a kővári útra, hogy ott az ipolyi társ-egyletet fogadja. Az ipolyi tűzoltó-egylet Herczeg Vincze alparancsnok vezetésével 10 órakor érkezett meg, 21 taggal. A szívélyes üdvözlések megtörténte után, az egylet zenekara mellett bevonult a zászlókkal

színház akkori igazgatója szerződést ajánlott neki. De ilkánk azt válaszolá a szerződésre: „menj te volo, Tewe!“

Pedig hát Bécsben akadt versenytársa is a művésznőnek. Baloghé volt ez, a kolozvári impresario neje, ki szép hangon énekelt ugyan, de csak mint dilettans lépett fel Bécsben és versenytársa volt ilkánk. Pedig hát a kettő között legalább is az a különbség van, ami Balassa Gyarmat meg Balog között (Balog, falu, Gyarmat mellett.)

Hanem hát manapság den'que mindenben van concurrentia! A verseny tulajdonképp egy soirén ütött ki, melyet mi, a bécsi akadémia magyar-egylet tagjai a társaság tisztelőit rendezének, és mely soiré hatyrydalát képező a vendégszereléseknek Bécsben.

Az utolsó előadásban ugyanis a Pálmay párt — mert volt Balog párt is (balpárt) — ovátióban akartuk részesíteni hősnőnköt, és az impresario hőiesen kitért a támadás elől, mert Baloghét léptette fel. A Balog párt éljenzte jelölőjüket és mi lofutytyentettük, s ilkánkat éljenztük meg, ki is ezt egy páholyból szórénnyen megköszönte. Ennek néhány párba és hirlapi polemia lett az eredménye és végre is a bécsi rajtó maga ítélte az elsőséget Pálmaynak. Ezentúl Pálmay Ilka a kolozváriak bálványa lett. Evva ur (a nép színház igazgatója), megirigfolta őt a kolozváriaknak, s újból versenyszerződött őt a népszínházba.

Pálmay Ilka a bécsi Ringszínház meg a b.-gyarmati színház közt van valami rokonság, mindkettő igen jó tűzvezető; de Pálmay Ilka ivott az „ipoly“ vízből, s így másodszor is eljött hozzánk, kik mindig szeretni fogjuk őt.

Téli József.

fellobogózott főnton, s az őrtanyához érve, a megérkezett vendégek nyombani elszállásolása iránt tétettek intézkedések. Délután 3 órakor az ipolyi egylet tagjaival Madách Károlyné helyettes zászlóánya fogadtatására mentek ki a tűzoltók a szűgyi útra. A helyettes zászlóánya közlekedését fél négykor taraczk dörgések jelenték. A csapat oszlopokban állítottatott fel, Manóssy Alajos élén a parancsnokokkal, törzstisztekkel és a város előljáróival. Madách Károlyné őnagysága kedves leányaival, Margit, Sári és Izabella kisasszonyokkal 4 órakor érkezett a város falai alá, hol elsősorban zajos „éljözésben“ részesült, másodsorban Manóssy főparancsnok üdvözölte. Az imponans csapat a helyettes zászlóanyát a szűgyi, kistabán és főntozán kísérte a megyeház kapujáig.

Innen az egylet egyenesen a Főnton és a „Szécsényi uton“ a losoncziai elé ment. A losoncziai csak később, fél hatkor érkeztek meg: Draskóczy József segédtest vezetésével 16 taggal. Rövid üdvözlés után, a már akkor szép számba növekedett csapat az egyleti zenekar és trombitaszó mellett iszonyú néptömeg között jött be a városba, mely ünnepi színt öltött magára. Minthogy már 7 órára volt kitűzve a műkedvelői előadás, a szállásnésterek a legzorgosabban jártak el tisztókben, hogy a vendégeket elszállásolják.

Műkedvelői előadás.

A helybeli önkéntes tűzoltó egyesület zászló-szentelő ünnepélye alkalmából a b.-gyarmati dalegyesület szíves közreműködése mellett f. hó 9 én Szigligeti Ede régi népsziművét, „A cigány“-t adták elő műkedvelőink. A szereplők közül különösen ketten tűntek ki: Lévy Ilona k. a., ki Rózi szerepében valóban meglepő tehetséget mutatott és Balduvagh József úr, kinek Zsiga cigánya szintén sikerült alakítása volt. Fogadják a közönség elismerésének koszorúját! De a dícséretet a többiek is megérdemlik, mégpedig: Lévy Margit, Csefalvay Irma, Elfer Janette, Horváth Biri, Kubányi Margit és Kasza Gizella kisasszonyok és Földi Ignác, Ticsénszky Árpád, Vatter Gyula, Bakó István, Révay Béla, Hajos Jenő, Szkladányi József és Heksch Adolf urak. Köszönetet kell szavaznunk továbbá ifj. Fülkel Károly és Vatter Gyula uraknak, nemkülönben a dalegyesület derék karnagyának, Zelenka János úrnak. Műkedvelőinket az előadás sikeres volta ösztönözze kitartásra!

Bayard.

A fáklyás-menet

igen imponans volt. A városbáz udvarán sorakozott vidéki és helybeli tűzoltók mindegyik egy egy fáklyát vett kezébe s két hosszú sor képezve — elől a bandával és a losoncziai zászlója körül csoportosult őszes tisztikarral — vonultak a megyeházig, hol a zászlóanya helyettese volt szállva. Ekkor előlépett Luby Sándor úr, a b.-gyarmati önk. tűzoltó egylet csővezetője, s a következő beszédet mondá:

„Nemeslelkű hölgy! Mélyen tisztelt zászlóanyánk! Bajtársaimnak bizalmából csekélyszegmet érte a kinttetés, hogy ez ünnepélyes alkalommal előtted szívek érzelmeinek tolmácsa legyek. Habszás nélkül vállalkoztam erre, mert hiszen te tudod, hogy ez egylet férfiaknak atributeuma nem a szónoki szépségekből pompázó arany száj, hanem a másokra mért csapásokat nemes önfeláldozással felfogó érc kebel és az acél-izmok s vas kezek, melyek a vész óráiban cseggedetlen erővel oltalmaznak a fenyegetett vagyont és életet. Igen, érc kebel, acél izmok és vas kezekkel küzdünk mi az elemi csapások által oly gyakran sújtott emberiség érdekében, és más jutalmat ezért nem kívánunk, mint a mit saját öntudatunk nyújt s az emberek jobbainak elismerése. Hálás érzéssel üdvözlünk tehát téged nemeslelkű hölgy, ki eljöttél, hogy ezen elismerésnek külső jelvényét add át egyletünknek. Oly nőt üdvözlünk mi te benned, ki a mellett, hogy családodnak őrangyala vagy, lelkednek fényét, szívüednek melegét tágasabb körökre is kisugárztatod, kirol el lehet mondani, a mit a régi angolasszok tartottak nőikről, hogy benned „valami szent“ lakozik, mert tiszta örömet értesz embertársaid boldogsága fölött s ha szenvedőt látsz, szívedbe juttatod, hogy — szemében a részvét könnyével — Minden hölgy egy-egy királynő ér fel!“

S o szép tulajdonaid, o magasztos érzéltet elől bódolattal meghajolva, bár igazat kell adnunk Eötvösnek, ki szerint „a tudomány és művészet annyira elszájtították az érzelme szavait, hogy a valódi érzésnek hallgatásánál egyéb nem marad,“ nem állhatjuk meg, hogy szívünk előtűz érzelmeinek hangos kifejezés: ne adjunk, kívánva, hogy nagybecsű családod öröme, egyletünk felvirágzásának előmozdítására s az emberiség javára soká élj!“

A tűzoltók s a megjelent nagy közönség dörgő eljenzése követte a szónoklatot, mire a zászlóanya helyettese, Madách Károlyné úrhölgy meghatott szavakkal köszöntö meg a kinttetést, megígérve, hogy a város minden haladási mozgalmában, miut eddig, úgy ezentúl is örömmel vesz részt.

Erre ismét hangos éljenek következtek, melyek után a zenekar vezetőjének, Szkladányi Károly úrnak ez alkalomra szerzett indulóját játszotta. Ezután a menet a leguagyobb rendben ismét visszavonult a városbáz terére.

Fáklyásmenet után 11 órakor meglepően sikerült tűzi játék rendeztetett a vásártéren, hová a közönség ezer számba tödült ki. — A tűzijáték egyes részletei voltak: Gr. F. F. botók, vagyis gr. Forgách Franciska zászlóanyának kezdőbetűjének kinttetése, valamint a sikerült rakéták. A játékot Auinger Gyula és Bachár Gyula urak rendezték.

F. hó 10 én már reggeli 6 órakor hangzott a kürtszó, mely az egylet tagjainak figyelmébe hozta a díszgyakorlatot. — A tagok a vendéggylet tagjaival 8 órakor az őrtanya elé sorakoztak. A pápai egyletet Bükki Sándor mástővezér képviselte. Az este érkezett meg Gr. Forgách Sándor úr is, mint a gácsi önk. tűzoltó egylet parancsnoka, 3 taggal. — Ezekon kívül ott láttak a dunaföldvári egylet képviselőit is. Az egyletek következő sorban: ipolyi, losonczai, gácsi, dunaföldvári és a b. gyarmati egyletek fél kilenckor roppant néptömeg kíséretében vonultak a polgári iskola udvarára a mászóházhoz, — mely islétszerben volt bereendezve az ünnepélyességekhez. — Ekkor ifj. Sulez Lajos vezényelte alatt bámulatos gyakorlattal fogtak hozzá tűzoltóink a felszereléshez, s oly ügy gyakorlatot fejtettek ki, mely méltón bámulatra ragadhatta az ott szép számban összegyűlt közönséget. A gyakorlat fél 10 ig tartott.

Az avatási ünnepély

point 11 órakor vette kezdetét, ekkor az egylet teljes díszben felvonultak a helyettes zászlóanyáért és a korszórléányokért a megyeházba. Itt sorfalat képezve, a parancsnokok felmentek az alispáni termekbe. Néhány percz múlva Madách Károlyné (boszú szállyos fekete bárszony ruhában) Harmos Gábor egyleti elnök úrral, ki díszmagyarban volt, megjelent, s felült a hintóra, őket a szép számban megjelent korszórléányok (egy-egy vőféllal) követték. A menet beláthatlan képet nyújtott. A polg. iskola udvarára érve, az ünnepélyes szertartás fél 12 órakor vette kezdetét, Imády úr lelkesítő szónoklatával, mely után Imády úr a katolikus, Simko Frigyes lelkész úr az evangélikus szertartás szerint beszélték a zászlót, közben a dalárda igen meghatón énekelt el Bethoven: „Isten dícsőltessék.“ Következett a szegbeverés; a program szerint Őfelsége nevében Harmos Gábor, gr. Forgách Antalné zászlóanya nevében Madách Károlyné, „Ne bántsd a magyart“ jellegével, (mely a Forgách család ősi jelöltje) Harmos Gábor egyleti elnök: „A polgárok bizalma a legszebb jutalom“ A jelleg többi sorozatát térszűke miatt lapunk jövő számában közöljük. Ezek megtörténte után a helyettes zászlóanya felkötötte a pompás szalagot, melynek egyik szarján „segélyt becsületből“ jellege, másik szarján: „gr. Forgách Antalné 1882. szept. 10 én“ felirat van d szíven kibimezve. A zászló ezután átadatott a főparancsnoknak, ki ez alkalommal talpra esett buzditó beszédet tartván a tagokhoz, a felszentelt zászlót az egylet zászlótartójának adta át. A tagok pedig tisztelegve lépkedtek el a zászló előtt. A tisztelegés befejeztével a menet ugyanazon sorban visszaindult. Az ünnepélyen részt vett gr. Forgách Antal úr is kedves leányaival, azonban már d. u. 1 órakor eltávozott.

A díszebéd

a megyeház nagytermében volt rendezve, s d. u. fél 3-kor vette kezdetét. Mintegy 110 vendég vett részt. Madách Károlyné helyettes zászlóanyát Harmos Gábor egyleti elnök vezette be, őket követték a korszórléányok a vőfélek karján. Az első pohárköszöntést mondta Harmos Gábor az uralkodóra és uralkodó házra; mit a megjelentek állva hallgattak végig, s a felköszöntést dörgő éljen követé. Ezután Pajor István úr elétte gr. Forgách Antalné, Manóssy Alajos úr Madách Károlynét. Az obligát toasztokat Stesser József ministeri titkár úr szaktá felbe, ki Imády Károly urat elétte, Imády Károly úr gr. Gyürky Ábrahám főispánt, Manóssy úr Harmos Gábor urat, mint az egylet elnökét, utánna nyomban Stesser József úr Madách Károly alispánt, (e toaszt különben Horváth Danónak volt beosztva), Szerémy Gábor úr az egylet parancsnokságát és tisztikarát, Auinger László úr a korszórléányokat, Imády Károly úr Stesser József urat, ki szülővárosának őnereje és szorgalma által díszre lett, Melicher Ferencz úr az egyházi jó egyetértést s B. Gyarmat róm. kath. ág. ev. és görög nem egyestlt egyházak lelkészeit, Simko Frigyes a korszórléányokat, Szerémy úr a vendéggyleteket stb. stb. Ezekon kívül Melicher Ferencz és Szerémy Gábor, valamint Kövy úr több kitűnő toasztot mondtak. A tulajdonképpeni ebéd, melyre Mezey Ignác úr kitűnő konyhája szolgáltatja az ételeket, tulajdonképpen csak d. u. 4 óráig tartott, de a pezsgő kedv majdnem 7 óráig áradozott.

A bál.

Záradéka volt a három napi feledhetlen ünnepélyeknek a megyeház dísztermében megtartott bál, melyről tehát, ha frázissal élni szűkségünk volna, elmondhatnók: ez képezte koronáját az egésznek. De nincs arra szűkség, mert épen az képezi főrdemét a jó rendezésnek, hogy az ünnepély egyes részletei egymás ellenében versenyzől nem voltak tekinthetők; hanem mint a helyesen fűzött láncz szemei, egyik a másikból folyt.

A vendégek, különösen a helyettes zászlóanya szívből jövő lelkes fogadtatása, s a parancsnokság részéről ez alkalmakkor kifejtett ügyes vezetés már szombaton a legjobb hangulatba ejte a város őszes lakosságát, mely élénk társalgása sűrű tömegekben jártkelt egész nap a fellobogózott utcákon s a vendéglők és kőzhelyek is mind megteltek örvendő mulatókkal.

Ebből aztán természetesen folyik, hogy a derék dalárok és a műkedvelők előadására is, aki csak tehette, vagyis amennyien csak a színházban elfértek, sietott mindenki megjelenni; s mert a szó szoros értelmében kitűnő volt a kettős előadás, és utánna fényes a fáklyás zene, programmszerű a tűzijáték: nem következik e ebből ismét önkényt, hogy másnap reggel a díszgyakorlat emelvé a nap verőfénye által, s később a nagyszerű felvonulás a zászló felszentelési színhelyére, már oly imponans és gyönyörű képleteket tárt elénk, amilyenek nemesak szerény kis városunk, de más régi nagy városoknak is díszére vált volna.

Mi legalább többektől hallottuk, hogy a nemrég Debreczenben megtartott országos dalártnepély alkalmával a közel ezerre menő vendég bevonulása nem volt ily díszes és lélekemelő. Hja, a debreczeni gatydag civisok fukarsága s a mi, bár szegény, de vendégsze-

relő nógrádi közönségünk szívóssága között nagy ám a különbség!

Ismeretve lón főnebb részletesen a szépek szépeinek azon csoportozata, melyet a megyebáz termelében a koszorúleányok képeztek ebéd előtt és ebéd után, a helyettes zászolóánya Madách Károlyné önga körül, és a melynek egyéb hja sem volt, csak az, hogy nem akadt közöttünk főtő, ki megörökitette volna a látképet.

Az esti táncvigalom pedig csak folytatása volt a fennebb vázolt kalloidozokpónak, legfeljebb a szingardagegban különbözvén amattól, mivelhogy itt több oly hölgy is vett részt, ki amott hiányzott.

Szellemes tollak sokszor leírták már e lapok hasábjain azon varázshatást, melyet a mi csillároktól bevilágított fényes parkettánk gyakorol, midőn benépesítik azt a szárnynélkül is lobogó angyalok, s deli ifjúságunk, a fekete hadsereg.

A hányzor itt egy ily mulatságot látni szoracsm volt, mindig elgondolám, sok megye méltán irigylheti tőlünk e fejedelmi termot. Itt kétszeresen tündöklök a szép.

Mi, ha fel nem jegyezők sem felejteneék el, hogy kik voltak e szépek; de mások kedvéért mégis idejegyezzük neveiket.

Ott láttuk a koszorúleányokat mind, névszerint Madách Margit, Sári és Izabelle, továbbá: Baldonvégh Örszi, Cséfalvay Irma, Fekete Micziko (Szalmateres), Fülkel Mariaka, Hacsor Margit, Kasza Gizi, Kuczaurok Irma, Kubányi Margit, Léway Ilona, Messa Olga (Nagykürtő), Mezői Rózsa, Mikovinyi Gizella, Szabó Ilona, Szerényi Irén és Margit, Szigvártó Lenke és Vadas Etelka. A Hozzájuk csatlakoztak Fridoczky Matild és Mariaka, Nagy Emma s Babirák Paula (Budapestről), Gaál Erzsike, Glósz Jolán és Szokoly Zeuzanna. A táncban résztvettek még Harmos Gáborné, Melicher Ferenczné, Szabó Jánosné, Guttman Istvánné és Molnár Jánosné úrnők. Fekete suráhuval díszített ugyanoly színű gazdag bárszöny ruhában jelent meg a bálanya, kinek körében láttuk Hanzély Lászlóné, Szigvártó Pálné, Szerényi Gáborné, Koczaurok Károlyné, Baldonvégh Józsefné, Léway Pálné, Messa Andrásné, Nagy Imréné, Cséfalvay Kálmánné, Kubányi Józsefné, Pethő Károlyné, Ondrovich Károlyné (Gácaról), Kommeroll Gyuláné, és Trajbjár Gusztávné úrhölgyeket.

De kifogytam az időből; tehát röviden még csak annyit, vajha minél többször lenne alkalmunk ily sikerült ünnepély és mulatságról referálni. R. K.

Közigazgatási bizottsági ülés

szeptember 7-én.

Gr. Gyürky Ábrahám főispán úr öméltsága pont 10 órakor megnyitván az ülést, előadta, hogy ezen rendkívüli ülés összehívására egy, öt is megjelölt körülmény késztette. Ugyanis Veres Ernő árvaszéki jegyző, hozzá Paczolay Antal árvaszéki díjok által intézett levél folytán értesíti őt, hogy az árvaszéknél pénzök hiányzanak. Közben azonban az alispán úr által megjelölt, közigazgatási bizottsági tagokból (Hanzély L. Reményffy József és Sréter Alfréd) urakból álló küldöttség Paczolay Antal feladásai folytán a legszigorúbb vizsgálatot megejtették, alispán úr táviratilag értesítette a főispánt, hogy az emelt vád, (melyért Veres Ernő sem vállalt felelősséget) aljas rágalom és koholmány. Ezek után felhívta az alispánt, hogy a vizsgálati iratok felolvastassanak.

Török Zoltán jegyző felolvassa a vizsgálati iratokat. A vizsgálati iratok felolvasása után Reményffy József bizottsági tag úr összeggezvén a vizsgálat phasisait, kifejezést adott annak, hogy az árvaszéknél oly bajok, melyek a tisztviselőket érhető legnagyobb vádnak, a pénzszükségletnek felelőnek meg, egyáltalán nem constatáltak; azonban szükségét találja annak, hogy ott egyes ügykezelési intézkedések tételesen meg, melyek a sokszor hangzottatott panaszokat eloszlatnák, mert az árvaszéki tagoknál a jó akarat nem hiányzik. Így pl. mivel a nyilvántartás semmiképen sem gyakoroltatik, s egyes felek vagy hivatalos közegek (szolgabírák, körjegyzők, közgyámok) a hozott végzések teljesítésére nem sürgöttetnek, ebből a legnagyobb calamitások fordulnak elő. A tartalékalap körüli eljárás is nagyobb gondot igényel, a kötvények biztosítása tekintetében is sürgős intézkedéseket kell tenni, szóval az árvaszék adminisztrációját tartja a legsürgősebben megoldandó kérdéseknek.

Pulsky Ágost úr is egészen tudományosan szolt hozzá az ügyhöz, sortirozván azon gyakorlatilag kivendő eszméket, a melyek a vizsgálat folyamán felmerültek s melyek orvoslást igényelnek.

Gr. Forgách Antal úr a legnagyobb hibát abban találja, hogy az árvaszéknél nincs meg a kellő feyelem. Kéri a bizottságot, hogy ez irányban is tétessék meg az intézkedés.

Ezek folytán, miután a nm. miniszterium Paczolay Antal feladása folytán vizsgált vádpontokra nézve folytatolagos vizsgálatot rendelt el, az eljáró bizottság a folytatolagos vizsgálatnál megbízott. Az ügykezelési javaslatok megtételével ezintén ezen bizottság bizott meg, kiegészítvén Pulsky Ágost bizottsági tag úrral.

Ezek után gr. Gyürky Ábrahám főispán úr megköszönvén a bizottsági tagok fáradságát, a miért ezen rendkívüli ülésen megjeleni szivesek voltak, azon ajánlatot intézte hozzájuk, hogy ezen rendkívüli ülést hajlandók-e rendessé átváltoztatni? Miután a bizottság tagjai ezen javaslatot elfogadták, az ülést napirendre lért és felolvastatt az alispáni jelentés, valamint az előzőleg elintézt ügyek tárgyszorozata. Tudomásul vétettek az egészségtügyi jelentéssel együtt.

Gr. Gyürky Ábrahám főispán úr felolvastatta a földm. miniszterium rendeletét, melyben a gazdasági ügyek előadójaul a megyei gazdasági egylet titkára: Baintner Otto úr nevezetett ki. Tudomásul vétetvén,

Baintner Otto úr magát és azon ügyet, melynek képviselével megbízott, a bizottság támogatásába ajánlta.

A nm. belügyminiszterium azon rendelete, hogy az egy díjokot, kinek napidija a megtakarításból lesz fedezendő, kisegítéssel meghagyta, s hogy jelenben sem igátol, sem még egy irukot nem rendezesit, intézkedés végett az alispánoknak kiadott.

Huszár István úr indítványa folytán felirat intéztetik a miniszteriumhoz, hogy a phylloxera-biztosoknak, kik megbízatással ellátandók, ne engedessék meg bárhol, vézmentes területeken is, az előleges vizsgálat, s általában hogy ilyenekül egészen hozzáértő lelkiismeretes egyének küldessenek ki.

Több marczali földbirtokos kérvénye, melyszert vadászterülettel még a 100 holdat meghaladó egyes birtokok is bérbe adattak, miután a kérvény felszerelve nem volt, vizsgálat végett a járási szolgabírónak kiadott.

Keszeg előjárójának kérvénye a körorvos ellen szintén vizsgálat végett kiadott a szolgabírónak.

Hanzély Márton szolgabíró kérvénye folytán, a Grósz Jónás és Weisz Simon marczali birtokosok közt fennforgó magán természetű útkérdés elintézésékor felmerül napi, fuvar és tanudijak — eljáró szolgabírónak megalapítottak.

A 20,000 frtos még fennálló inségkölcson ellen gedőse iránti kérvényhez az 1876 ban miniszterileg megállapított ártörvézet csatolva nem lévén, a miniszterium ennek pótlását rendelte el.

Árvaügy. Beérkezett 9152 ügydarab. Elintéztetett 7105. Hátralék 2047 db.

Pirý János volt árvaszéki ülnök felebbezése a Németh József-féle ügyben, melyben a felelősségből kifolyólag nagyobb összegben elmarasztaltott, felterjesztetik.

Prónay Péter felebbezése a Révay ügyben a többi iratokkal felszereltetik.

Tantügy. A ministeri rendelet értelmében a megye területén az összes tankötelesek és ismétlő iskolások összeállítására elrendeltetett, s a községi előjárók utasítottak, hogy a tankötelesek beíratását szigoruan ellenőrizzék.

Tornyos István felebbezése felterjesztetett.

Hanzély László kiküldött tanítválasztási ülnök jelenti, hogy B. Gyarmat Szoboszlai Mór választott meg a polg. isk. tanítójául, valamint, hogy a leány iskolához a kézimunka tanítására: Berzenleitner Leontin, Lang-Hammer Franciska és Szalayné ajánlottak, tudomásul vétetett, s miután Reményffy József iskolaszéki ülnök a megválasztott tanító díjokmányát 3 példányban betérjeszté, ennek folytán a szükséges további intézkedések a választási eredményhez képest megtétettek.

A b-gyarmati áll. elemi és polg. iskola költségvetések felterjesztetnek.

A somosujfalusi tanító választásához, mely e hó 27-én lesz megejtendő, választási ülnöklül Alk György választott meg.

Steller Antal tisztí főügyész előadta Medvegy Mihály felebbezési ügyét. Ez kiadott Szerényi Gábor főszolgabírónak előleges vizsgálat végett.

Lovás Pál kérvényének a zárlat korlátozása iránt, hely adatott.

Adóügy. Befolyt szept. 1-ig 517625 frt, vagyis 23,000 frittal több mint a múlt évben a jelen időszakig.

Pauncz Jakabné, Mandl Adolf, Nyerges István ingatlanaik ellen, a közbevetett folyamodások mellőzésevel, az adóvégrebajtás elrendeltetett.

Stiller Jónás felszólamlása a cukor-kávé adó ellen felterjesztetik, ellenben Herczfeld László kérvénye az általános jöv. pót. adókiigazítása iránt elutasítottatik. Makka Ignác kérvénye a hadmentességi díj ellen gedőse iránt, elutasítottatik.

Hosszabb vitára szolgált alkalmat, hogy a tanítónak a nyugdíjalapra fizetendő összege elsősorban honnan hajtassek be? A javaslat szerint a községi pénztár által fizetendő ki, a községi pénztár pedig az egyes hitfelekezetektől szedje be.

Reményffy, Huszár és Beniczky urak jogtalannak találják eme intézkedést, Sréter azonban egészen jogosnak és észszerűnek. Végül elfogadtatott Huszár úr indítványa, ki e tárgyan feliratot hozott javaslatba.

Pulsky Ágost úr az endrefalvi és pálfalvi útra vonatkozólag azt panaszolja, hogy az a kikötött időig egyáltalán el nem készülhet, mert a vállalkozó, Fürst, oly kevés munkással végezeti a munkát, hogy az út okt. 1-ig semmi esetre sem készülhet el. Az érdekelt községek lakói azt mondják, hogy Fürst vállalkozó a munkások kikötött bérét nem fizeti, s így munkást nem kap.

Madách Károly alispán úr felvilágosításul előadja, hogy a megye a vállalkozó ellen biztosítva van a 10 száztlóli ovadékpénzzel, s hogy a kialakított 36000 fttól a vállalkozó részére csakis a keresett kimutatás alapján utalványoztatik ki a pénz, ebből is 10 száztlóli levonatik.

A jövő ülés okt. hó 12-én tartatik meg. Több tárgy nem lévén, az ülés d. u. fél 3 kor ért véget.

A szabadság nem féltelenség.

Bizony megérjük a mi szabadelvű esküdtészeki intézményünk mellett, hogy egy másik bírósgot kell felállítanunk ott, a hol a saját terén elkövetett becsületsértést elégtételt akarunk nyerni, mert igaz van Jókai Mórnak, hogy a nyilvánosság nem becsületbeli ügyek tárgyalására való. A becsület szüziesége nem tűrheti, hogy általános vizsgálat tárgyául legyen kitéve, mi a becsület szemérmét még mélyebben sértheti, mint maga a rágalom, mely a becsület gyémántlapjáról lopattan. De mert a becsület, hogy mindenki által szabadon bántalmaztathassék, „Vogel frei” még se lehet, és mert a sajtóbírósgok utján nyert elégtételt a nyilvános tárgyalás ezen nemének kiméltelensége

daczára, a legtöbb esetben kielégítetlenül szokta hagyni a sértett felet, hát imo ez általános érzett szűkség, az elégtételadás nemének: egy másik újat jelöl ki, amit legelőször is az igazságszolgáltatásnak egyik feje Kozma Sándor kir. főügyész választott megának. Ez az a példa lehet hogy követőkre fog találni, mert az eddig követett törvényes útnál minden esetre erőteljesebb; miután pedig a bírapirói kör, amint hogy megnyitja ajtait az állam egyik polgára előtt, úgy meg kell nyitnia másik polgára előtt is, s e szerint saját kebeleben akár egy állandó törvényszéket állíthat föl.

Egyebiránt az írói szabadsággal viaszaló, és a saját szabadságát bitoló durvaságokkal a magyar olvasó közönség már nyakig van, s a műveltség iránt érzékelő bíró lelek megvetéssel fordul el tőlük. Hiszen a vásári bódés darabos elezeit se halgatja a művelt ember, közönsége azért még is van, a habár a művészet nem alacsonyítja magát e dezhákig, komédia azért még is van.

A kellő műveltséggel nem bíró közönség is akar mulatni, s a művészi lelekkel nem bíró bohóc is meg akar élni. Miért foglalkozik tehát a művelt közönség olyan tárggyal, ami nem hozzá való és miért csinált Kozma Sándor kir. főügyész úr nagy hibát egy olyan dologból, melyről, hogy a művelt közönség tudomást vett volna: nem hiszem?

Egyebiránt a főügyésznek igaza van. A műveletlen közönség előtt még veszedelmesebb az ilyen gyűmítés. Hanem a magyar bírapirói körnek az ily irodalmi beszámíthatatlansággal szemben nem az lenne feladata, hogy foglalkozzék, hanem az, hogy ne foglalkozzék vele. Mondaná ki egyszer és mindenkorra: hogy a tisztességes irodalom színvonalán alul eső ponyvaságokkal nem foglalkozik. Ez lenne megölő betéje mindazon tolakodásnak, melyet az irodalmi tisztesség színvonalán alul álló ferezkiadványok a tisztességes irodalom sorai közt elkövetnek.

Mert hiszen jól van: a megélhetéshez minden embernek joga van, csak olyan megélhetéshez nincs joga, a mely megélhetés nem más, mint a mások megélhetése elleni merénylet. Azért tehát, mert az értelem közönségnek sok olyan dolog nyére van, amilyentől az értelem és a tisztesség iránti érzék elfordul? Amért hogy sok meggondolatlan ember kárörömet érez, ha a nálánál magasabb színvonalon állókat árral dobáltatva és becsméreltetve látja? Azért mert a becsület ellen elkövetett e féle merényletek és rablótámadások jobban hoznak a konyhára, illetőleg jobban csöditik az előfizetést mint tisztességes működés? Hát az ily megélhetéshez azért nincsen joga senkinek: és e szerint érde felfogása az a sajtószabadságnak, ha például azt a szabadságot arra valónak hisszük: hogy most már minden szabad!

Hiszen az egyéb polgári szabadságok fogalma is ott szenved legtöbb zavart, ahol a szabadság a rendbontással, a mások tulajdonának szabad megtámadásával, a szenvedélyek korlátatlanságával és más egyéb féltékenkedésekkel téveszthető össze, holott a szabadság éppen abban áll, hogy: semmi se szabad, ami ártalmas, minden szabad, a mi hasznos. És ennek a jogfogalomnak kell uralkodni a sajtószabadság terén is.

Semmi se szabad a mi ártalmas, minden szabad ami hasznos. És ha a morális tulajdonokat: mint becsületet, jó hírnevet, hitelt, köztisztességet, stb. azokkal a szemekkel nézzük, mint az anyagi tulajdonokat? Tehát éppen azokkal a szemekkel kell néznünk az ezen tulajdonok ellen elkövetett merényleteket és merénylőket is. A ki ellenem, becsületemért rablótámadást intéz? Legyen éppen oly megrovott, mintha pénzemért intézné azt. Jöjjön segítségére a becsületnek ne csak a törvény, hanem a társadalom is, hát akkor igenis, magához fog térni minden rágalmaszó, nem csak a társadalom, hanem a saját terén is, és a salakjától megtisztított sajtószabadság áldása csak akkor lesz általános érzhető és élvezhető.

Törökgyi.

Losoncz szept. 2-án.

Tisztelt Szerkesztő barátom! Bocses lapod 35-ik számában, a debreczeni dalversenyre vonatkozó referátában el van mondva az is, miszerint én veled Debreczenben nem 10 trabucco, hanem 10 regálitaban fogadtam, hogy a losonczai dalegylet díjat nyerend. Erre vonatkozólag csak közönséget nyilváníthatom, hogy a sok mende monda ellenében te nyilványosan igazolni sziveskedel, hogy a losoncziakat sikeres működésük után, okvetlenül díjazandóknak véleményeztem. Hogy a nyert regálitásokat édes-keserűen fogom elszinni, azt is elismerem, mert bizony, ha emlékembe jut, mindig fájni fog, hogy ezen hatalmas kart, melynek sikerében talán nekem is van egy kis részecském, a válságos percekben nem én vezérelhettem.

Tisztelt barátod,

Kecsercz Emil.

Hírek.

Lapunk a múlt hét regén lefolyt húszöt-egylet udvarlásának ünnepélye miatt maradt el, miután mi akartunk elsők lenni, kik az ünnepélyről t. olvasó közönségünkkel értesítjük.

Hymen. Angyal József osztálymérnök e hó 3-án jegyezte el Szomor Ilonka kisasszonyt Holdmenővár-sárhelyen. — Makovinyi Ernő vasuti mérnök t. hó 10-én váltott jegyet Fekete Mariakával, Fekete László szalmateresi birtokos kedves és szép leányával.

A dalegylet tagjai, mint ér csülnök, vasárnapkor egy hétre, szeptember 24-én fogják kirándulásukat Zsélyhe megtartani, s ezzel az évadot, mely események és tapasztalatokban oly gazdag volt, méltóan befejezni. Tekintve, hogy e kiránduláshoz a derék Szklabonyaiak tizenkét, söt szűkség esetén több ko-

